

Nöroleptiklere Ba?I? Akatizi ?iddetini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Nöroleptiklere Ba?I? Akatizi ?iddetini De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26486>

Özet

Nöroleptiklere Ba?l? Akatizi ?iddetini De?erlendirme Ölçe?i, 1993 y?l?nda Do?aner ve arkada?lar? tarafından geli?tirilmif? olan bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle **nöroleptik** ilaç tedavisi gören hastalarda yayg?n bir ekstrapiramidal yan etki olan Akatizi'nin ?iddetini objektif ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, Türk popülasyonunda bu zorlay?c? semptomun klinik takibini ve ara?t?rmas?n? kolayla?t?rmay? hedeflemi?tir.

Ölçek, klinik uygulamalarda nöroleptik kaynakl? huzursuzluk ve motor ajitasyonun derecesini belirlemede kritik bir rol oynamaktad?r. Ölçe?in güvenilirli?ine dair ilk çal??ma, geli?tiricileri tarafından Türk Psikiyatri Dergisi'nde yay?mlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Nöroleptik, Akatizi, Ekstrapiramidal Yan Etkiler, ?iddet Ölçe?i, Psikofarmakoloji, Güvenirlik Çal??mas?, Geli?tirme Ölçe?i.

Yazarlar

?nci Do?aner, Süheyla Vahip, Ay?e Ayan, Nüket Çelebisoy, I??n Tu?lular.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, antipsikotik veya di?er **nöroleptik** ajanlar?n kullan?m? sonucunda ortaya ç?kan Akatizi durumunun klinik ?iddetini ve derecesini standart bir yöntemle ölçmektir. Akatizi, hastalar?n ya?am kalitesini ciddi ?ekilde dü?üren ve tedaviye uyumu zorla?t?ran bir durum oldu?undan, bu ölçek klinisyenlere semptomlar?n objektif takibi ve uygun tedavi stratejilerinin belirlenmesi konusunda yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r.

Ölçek, özellikle akut ve kronik **akatizi** vakalar?nda semptomlar?n zaman içindeki de?i?imini izlemek, farklı tedavi müdahalelerinin etkinli?ini kar??la?t?rmak ve klinik ara?t?rmalarda standart bir ölçüm arac? sa?lamak için geli?tirilmif?tir.

Yap? (Ölçülen Kavram)

Ölçek, temel olarak "Nöroleptiklere Ba?l? Akatizi ?iddeti" yap?s?n? ölçmektedir. Akatizi, öznel bir huzursuzluk hissi ve buna e?lik eden motor huzursuzluk (yerinde duramama, bacak hareketleri) ile karakterize edilen bir ekstrapiramidal bozukluktur. Ölçek, hem hastan?n öznel deneyimini hem de gözlemlenebilir motor belirtilerin derecesini kapsayan boyutlar? de?erlendirerek akatizinin genel ?iddetini nicelle?tirmeyi hedefler.

Ölçülen bu yap?, farmakolojik tedavinin yan etkilerine odaklanarak, hastan?n psikomotor durumundaki bozulman?n ciddiyetini yans?t?r. Bu, özellikle antipsikotik ilaçlar?n doz optimizasyonu ve yan etki yönetimi aç?s?ndan hayati öneme sahiptir.

Geçerlik

Sa?lanan kaynak referans?nda ölçe?in geçerli?ine dair spesifik bir de?er veya detayl? bilgi sunulmam?t?r. Ancak, bir ölçe?in akademik kabul görmesi için yap? geçerli?i, içerik geçerli?i ve ölçüt geçerli?i çal??malar?n?n yap?lmas? beklenir. Bu ölçe?in geli?tirme sürecinde, **nöroleptik** kullanan hastalar?n klinik gözlemleri temel al?narak içerik geçerli?inin sa?land??? varsay?labilir. ?erleyen çal??malarda ölçe?in di?er bilinen akatizi ölçekleriyle (örne?in Barnes Akatizi Derecelendirme Ölçe?i) korelasyonunun incelenmesi, ölçüt geçerli?ine dair kan?tlar sunacaktır.

Güvenirlik

Ölçe?in geli?tirilmesine dair yay?mlanan temel çal??ma, "Nöroleptiklere ba?l? akatizi ?iddetini de?erlendirmek için geli?tirilen bir ölçe?in **güvenirli?i**" ba?l???n? ta??maktad?r. Bu, ölçek geli?tiricilerinin öncelikle ölçme arac?n?n tutarlıl???n? ve kararlıl???n? kan?tlamaya odakland???n? göstermektedir.

Güvenirlik çal??malar? genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsay?s?), test-tekrar test güvenilirli?i ve uygulay?c?lar aras? güvenilirlik (inter-rater reliability) gibi yöntemleri içerir. Bu ölçe?in klinik bir gözlem arac? olmas? nedeniyle, farklı klinisyenler taraf?ndan yap?lan de?erlendirmelerde tutarlılık gösteren yüksek bir uygulay?c?lar aras? güvenilirli?e sahip olmas? kritik önem ta??maktad?r. Detayl? güvenilirlik katsay?lar?, orijinal makalenin incelenmesiyle elde edilebilir.

Faktör Analizi

Sa?lanan meta-verilerde ölçe?in faktör yap?s?na dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Akatizi semptomlar?n?n öznel huzursuzluk ve motor ajitasyon olmak üzere iki ana bile?enden olu?tu?u dü?ünüldü?ünde, ölçe?in de bu iki temel boyutu ay?ran bir faktör yap?s?na sahip olmas? muhtemeldir. Ölçe?in yap?s?sal geçerli?ini desteklemek için, geli?tirme a?amas?nda ke?fedici veya do?rulamalı faktör analizi tekniklerinin kullan?lm?? olmas? beklenir.

Enstrüman Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Klinik Gözlem ve Derecelendirme Ölçe?i)

Format: Derecelendirme (Spesifik derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak klinik gözleme dayalı likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?ld??? varsay?lmaktadır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Nöroleptik ilaç tedavisi gören hastalar (Psikiyatrik bozukluklar nedeniyle tedavi gören bireyler).

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Klinik psikiyatri popülasyonu baz al?nm??t?r).

Popülasyon Detaylar?: ?izofreni, bipolar bozukluk veya di?er psikotik durumlar nedeniyle antipsikotik ilaç kullanan ve Akatizi semptomlar? gösteren bireyler.

Test Metodolojisi: Klinisyen veya deneyimli ara?t?rmac? taraf?ndan hastan?n hem öznel ?ikayetlerinin sorgulanmas? hem de motor davran??lar?n?n gözlemlenmesi yoluyla yap?lan derecelendirme. Psikometrik bir de?erlendirme arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

Akatizi ?iddeti, Nöroleptikler, Psikiyatri, ?laç Yan Etkileri, Klinik Derecelendirme, ?laç Takibi, Ölçek.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: ?nci Do?aner

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Kaynakta belirtilen ileti?im adresi:

inci.doganer@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta spesifik bir yaz??ma adresi belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 1993

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Bu ölçe?in ticari bir lisansa tabi olup olmad??? veya akademik kullan?m için ücret gerektirip gerektirmedi?i kaynakta belirtilmemi?tir. Ancak, 1993 y?l?nda Türk Psikiyatri Dergisi'nde yay?mlanan bir geli?tirme çal??mas? oldu?u göz önüne al?nd???nda, akademik ve klinik amaçl? kullan?mlarda yazarlara at?f yap?lmas? beklenir.

PDF Kayna??: Orijinal makalenin PDF ba?lant?s? bu meta-verilerde sa?lanmam??t?r. Ancak

makalenin özeti ve ilgili linkine a?a??daki kaynaktan ula??labilir:

turkpsikiyatri.com

Kaynaklar

Do?aner, ?., Vahip, S., Ayan, A., Çelebisoy, N. ve Tu?lular I. (1993). Nöroleptiklere ba?l? akatizi ?iddetini de?erlendirmek için geli?tirilen bir ölçe?in güvenilirli?i. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 4(3).

Nöroleptiklere Ba?l? Akatizi ?iddetini De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak meta-verilerinde yer almamaktadır. Ölçek maddelerine ula?mak için yukarıda belirtilen 1993 tarihli orijinal bilimsel makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM